

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове и учебната дейност

на Тодор Панайотов Коларов,

представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”
в професионално направление 3.1 „Право” (гражданско процесуално право) от
Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления,
обявен в ДВ бр.61 от 09.07.2013 г. за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър”

Разработил: д-р Рая Колева Илиева, доцент по Гражданско и семейно право,
катедра Гражданскоправни науки на Правно-историческия факултет на
ЮЗУ „Неофит Рилски” Благоевград

Настоящото становище е изготвено въз основа на документи, постъпили по конкурс,
обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” (ДВ, бр.61 от 09.07.2013 г.) и на интернет-страницата на
университета за нуждите на катедра „Правни науки” към Юридическия факултет на ВСУ.

Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ,
ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец
Храбър”. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс е подал документи **единственият кандидат Тодор Панайотов Коларов – преподавател в ВСУ „Черноризец Храбър”**. Той е представил списък от десет заглавия, в т.ч. девет публикации в български и чуждестранни научни издания и научни форуми, като шест от тях са на български език, три на английски и 1 монография. Представени са и документи (във вид на служебни бележки) за участие на кандидата като експерт в редица международни изследвания и проучвания възложени му от различни български и международни организации.

2. Данни за кандида

Приложената творческа автобиография маркира основните етапи на развитие на кандидата. През 1998 г. завършва „Право” в Софийския университет. След дипломирането си д-р Тодор Коларов е повишавал квалификацията си в Джорджтаунския университет във Вашингтон, САЩ, през 2006 г. получава сертификат по право на ЕС от Кингс Колидж, Лондон Великобритания. През 2012 година е защитил докторска степен по Международно право и международни отношения в Пловдивски университет „Паиси Хилендерски”. Член е на Асоциация по международно право в Лондон, на Българската асоциация по международно право и Българската асоциация за Европейско право, както е и член и учредител на фондация

„Юстиция”. Така представената житейска библиография на кандидата предполага израстване в научната му и теоретична подготовка и способност за самостоятелно разработване на научни тези и задачи.

3. Обща характеристика на научната продукция на кандидата

Хронологическият анализ на публикациите в съдържателен план говори за едно възходящо развитие на кандидата в научно и преподавателско отношение.

Представената статия „Нови положения в Закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество“, изследва формулираните от закона цели и въпросите за отнемане без влязла в сила присъда и свързаните с това особености на производството пред гражданския съд, както и компетентните по закона органи и сътрудничеството между тях. Статията отделя внимание и на въпросите свързани с каталога от престъпления по отношение на които е приложим законът, и проблемите на управлението на обезпеченото и отнетото имущество;

Статията „Особености на обезпечителното производство при отнемането на незаконно придобито имущество“ изследва предпоставките за допустимост на обезпечението, обезпечителните мерки, защитата срещу обезпечението. На базата на анализа на съдебната практика по Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност (отм.) и по новия Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество, се посочват спецификите на обезпечителното производство при отнемането на незаконно придобито имущество;

Статията „Предпоставки за международноправната регламентация на отнемането на облагите от престъпна дейност“ анализира причините, които водят не само България, но и други държави към приемането на такъв тип закони. Статията представя не само националния, но наднационалния (в рамките на ЕС) и международен аспект на аналогични нормотворчески инициативи;

Статията „Спогодбата – новост в Закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество“ изследва възможността да се приключи производството по отнемане на незаконно придобито имущество със спогодба. Тази възможност за първи път е предоставена с новия Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество. В статията се анализират въпросите, в които спогодбата е допустима и необходимостта от участие на прокурора в производството по отнемане на имущество. Прави се предложение *ge lege ferenda* за отнемане само на паричната равностойност на претенцията, с което ще се постигне същата цел, която се преследва и със спогодбата – бързо приключване на производството;

Статията „Confronting Terrorism in the European Union“ представя систематизацията, установена от Европол, относно разновидностите на терористична дейност в ЕС, разглежда опита на някои държави членки, както и становището на Европейския съд за правата на човека по предприетите от държавите членки мерки на национално ниво. Проследяват се полити-

ческите и законодателни инициативи в Съюза, довели до приемането на актове в рамките на ЕС като единствен най-ефективен отговор на проблема. Посочва се обаче, че държавите-членки имат редица пропуски при въвеждането на тези унифицирани правила в националния си правен ред;

Статията „Confronting Money Laundering in the European Union“ представя кратък преглед на международните инициативи за противодействие на прането на пари. Акцентира се на актуализираните препоръки на FATF от 2012 г. През тяхната призма е разгледана правната рамка в ЕС по темата противодействие на прането на пари и вероятната актуализация на рамката. Отражени са и политическите насоки за развитие на правната рамка по темата в ЕС;

Докладът пред научната сесия на тема „Презумпциите в закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество“ представлява сравнително изследване на презумпциите, установени в отменения Закон за отнемане в полза на държавата на имущество придобито от престъпна дейност и промените, настъпили в тази сфера в новия закон;

Доклада пред международната научна конференция „Mutual Recognition of Orders to Freeze and Confiscate Criminal Assets in the European Union“ разглежда проблемите на взаимното признаване на наложените обезпечителните мерки и съдебните решения за отнемане, като се акцентира на трудностите, свързани с различния режим на отнемане (от наказателен и граждански съд) в различните държави-членки.

От направения кратък анализ на творческата продукция на кандидатът можем да направим извода, че предоставените от д-р Тодор Коларов научни трудове съдържат научни приноси и имат важно практическо значение.

Представената монография „Обезпечаването и отнемането на незаконно придобито имущество в гражданския процес“ е първото по рода си монографично изследване в българската литература по тази тема. Отнемането на незаконно придобито имущество е тема, която стои малко в страни от гражданския процес, но обезпечаването на иска е сравнително често срещан въпрос на съдебната практика, поради което научният труд е много актуален.

Монографията е с обем 157 страници и съдържа увод, 3 глави и списък на използваната литература. Трудът е добре структуриран и балансиран, като обхваща основната материя по проблема. Използвана е част от нашата литература, както и чужди заглавия. Използвана е наша и чужда съдебна практика, включително и на Европейския съд по правата на човека. Тезите са ясно формулирани, написани на достъпен език.

Монографията изследва правната уредба на двете паралелни към този момент граждански производства, съгласно новия Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество с техните специфични особености.

В рамките на глава I „Обща характеристика на отнемането на незаконно придобито имущество в гражданския процес“ се разглежда същността на защитеното материално право, сравнява се наказателната и гражданската конфискация и се обсъжда прецизността на формулировката “незаконно придобито имущество”. Трябва да се споделят аргументите на ав-

тора, че отнемането по реда на Закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество показва прилики по-скоро с облигационното право да си иска възстановяване на полученото без правно основание, аналогично на предвиденото в разпоредбата на чл. 55 ЗЗД, отколкото с вещното право на собственост (с.7 и сл.). Оттук се прави правилния извод, че при облигационното право по чл. 55 ЗЗД е налице защита на материалното право на едно лице да изисква, а за обогатилото се без правно основание лице, правната необходимост за връщане на полученото без правно основание. В закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество обаче не се изисква лицето да върне полученото незаконно имущество. Оттук логичния извод, че задължението за лицето е да претърпи неговото отнемане.

В глава II озаглавена „Обезпечително производство“, освен общата характеристика автора, изследва и предпоставките за допустимост на обезпечението, обезпечителните мерки и защитата срещу обезпечението. Според него, правото, което следва да бъде защитено, е облигационното право на държавата да вземе недължимо полученото от ответника по исковия процес, като целта на обезпечителния процес по Закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество, е чрез властническия акт на съда да се отнеме възможността на ответника по исковото производство да се разпореди с имуществото, за което съществува основателно предположение, че е придобито от престъпна или незаконна дейност.

В глава III „Исково производство“ е отделено внимание на проблемите, свързани с доказването, отклонението във връзка със страните по делото, отклонения във връзка с предмета на делото, въведената с новия закон спогодба и някои аспекти на особените правила при действие на правото на ЕС. Логичен е извода, че производството по Закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество, е свързано с исков процес. Спорна е тезата, че мотивираното искане на Комисията има значение на искова молба (с. 54). В същата насока е и в случаите, когато искането за отнемане на имущество по закона е конститутивен иск. Непрецизно е понятието „обезпечителен иск“, тъй като гражданскопроцесуалната теория не борави с това понятие.

Монографичният труд на д-р Тодор Коларов има научна стойност. Той има самостоятелно научно мислене, което е предпоставка за по-нататъшното му развитие. Някои виждания на автора са спорни и слабо аргументирани, но това по никакъв начин не намалява научната му стойност. Всичко казано до тук очертава облика на един активен учен, с явни приоритети и открояващи се научни резултати, което говори за неговото самостоятелно мислене и способността му да предлага идеи.

3 Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

От приложените справки е видно, че кандидатът е хоноруван преподавател във в Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Американски университет в България и Нов български университет. През годините от 2010 до настоящият момент д-р Тодор Коларов е имал натовареност над

изисквания хорариум. Води семинарни занятия и лекции, участва в изпити, като титуляр, участва в разработването на учебни курсове, програми и др. В преподавателската работа на д-р Тодор Коларов се открояват следните академични дисциплини, пряко свързани с направлението на конкурса: „Гражданско процесуално право”. Той е преподавател с богат опит, който може да се справя отлично с поставените му задачи.

4 Научни и научно-приложни приноси на кандидата

За обема на изследователската работа на кандидата ясен показател е броя на неговите публикации в научни издания и форуми. За целите на конкурса са представени 9 (девет) научни публикации, от които: 6 статии, 2 доклада и 1 монография. Представеният труд има не само теоретично, но и голямо практическо значение, което допълва празнотите в закона. Това обуславя възможността той да бъде използван от практикуващи юристи както и бъде помагало на служителите от комисията за отнемане на незаконно придобито имущество, може да бъде използван студенти, адвокати, съдии, прокурари и други интересувани се хора за обогатяване на съществуващите знания. Посредством събраната и анализирана съдебна практика, авторът тълкува дискуссионните въпроси, прави предложения, което е от полза при прилагането на закона.

Приносът на авторът е в анализа на въпросите: какво трябва да се разбира под „имущество придобито от престъпна дейност”; дали ли е причинно-следствена връзка между престъплението, за което е осъдено проверяваното лице и формирането на основното предположение, че имуществото е придобито от престъпна дейност.

Сферите в които кандидатът прави своите проучванията са главно в следните направления: международно наказателно право, организирана престъпност, право на европейския съюз, международно публично право, което е ценен принос за правната ни литература.

5 Бележки и препоръки

Критичните бележки и препоръки са нещо естествено, като една от тях е, че в различните глави и параграфи са натрупани едни и същи аргументи и заключения, явно с идеята те да бъдат по убедителни, но за прецизност тези повторения е добре да отпаднат. Освен това автора не се спира с необходимата дълбочина и не изследва въпроса за обезпечаването и отнемането на незаконно придобито имущество като исков и обезпечителен процес, както и правните последици на наложените обезпечителни мерки и защитата срещу тях. В юриспруденцията тези въпроси са разглеждани от авторитетни автори, като проф. д-р В. Попова (Гражданско изпълнително производство – публикувано от Сиела 2011 г.), проф. д-р Л. Корнезов (Гражданско кьдопроизводство, Том.І, исков процес), д-р А. Иванов (Същност на съдебните актове, постановявани в обезпечителния процес. Търговско право, 2010, № 1.; Съдебните актове в гражданското съдопроизводство. София, Сиела, 2013.Гл.І § 4 стр. 98-109 и Гл.ІІ, §3 стр- 161-163), съответно не са посочени и в използваната литература, което остава впечатление, че авторът не се е запознал с цялата библиография по въпроса. Остава недо-

развит и въпроса с доказването и установената относителна недействителност на някои сделки – въпрос, който има важно практическо значение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, давам своята **положителна** оценка и **препоръчам** на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец Храбър” да избере д-р Тодор Коларов да заеме академичната длъжност „доцент” в професионално направление 3.6 Право (Граждански процес)

20.10. 2013 г.

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Рая Илиева)